

МУҒАЛЛИМ ҲАМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ

Илимий-методикалық журнал

2024

3-сан

*Ўзбекистан Республикасы Министрлер Кабинети жанындагы
Жоқарғы Аттестация Комиссиясы Президиумының
25.10.2007 жыл (№138) қарары менен дизимге алынды*

*Қарақалпақстан Баспа сөз хәм хабар агентлиги тәрәпинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге алынды.
№01-044-санлы гүўалық берилген.*

3-сан 2024

май

Шөлкемлестіріушілер:

*Қарақалпақстан Республикасы Халық билимлендириу Министрлиги,
ӨЗПИИИ Қарақалпақстан филиалы*

**Редактор:
А. Тилегенов**

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ
Айтмурат АЛЬНИЯЗОВ
Сапардурды АБАЕВ
Адхамжон АБДУРАШИТОВ
ХАЙРУЛЛА АЛЯМИНОВ
Байрамбай ОТЕМУРАТОВ
Алишер АЛЛАМУРАТОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ
Интизар АБДИРИМОВА
Тўлқин АЛЛАЁРОВ
Марифжон АХМЕДОВ
Умида БАҲАДИРОВА
Фархад БАБАШЕВ
Ботир БОЙМЕТОВ
Гулзода БОЙМУРОДОВА
Шахло БОТИРОВА
Маманазар ДЖУМАЕВ
Асқар ДЖУМАШЕВ
Алишер ЖУМАНОВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА
Холбой ИБРАГИМОВ
Шохида ИСТАМОВА
Умида ИБРАГИМОВА
Лола ИСРОИЛОВА
Меуерг ПАЗЫЛОВА
Асқарбай НИЯЗОВ
Сабит НУРЖАНОВ
Захия НАРИМБЕТОВА
Хушбоқ НОРБЎТАЕВ
Улфат МАҲҚАМОВ
Уролбой МИРСАНОВ

Сафо МАТЧОН
Шуқурилло МАРДОНОВ
Камаладин МАТЯКУБОВ
Раъно ОРИПОВА
Бахтиёр РАХИМОВ
Фуркат РАЖАБОВ
Арзы ПАЗЫЛОВ
Барлықбай ПРЕНОВ
Дилшода САПАРБАЕВА
Феруза САПАЕВА
Зайниддин САНАҚУЛОВ
Қаххор ТУРСУНОВ
Амина ТЕМИРБЕКОВА
Нурзода ТОШЕВА
Қуанишбек ТУРЕКЕЕВ
Тажибай УТЕБАЕВ
Амангелди УТЕПБЕРГЕНОВ
Мамбеткерим ҚУДАЙБЕРГЕНОВ
Амангелди КАМАЛОВ
Вохид КАРАЕВ
Гулмира ҚАРЛЫБАЕВА
Ризамат ШОДИЕВ
Зафар ЧОРШАНБИЕВ
Рустам ФАЙЗУЛЛАЕВ
Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Тармиза ХУРВАЛИЕВА
Умид ХОДЖАМҚУЛОВ
Жавлонбек ХУДОЙБЕРГЕНОВ
Гулрухсор ЭРГАШЕВА
Гавхар ЭШЧАНОВА
Қонысбай ЮСУПОВ

МАЗМУНЫ

ТИЛ ҲАМ ӘДЕБИЯТ

Xalilova Z. Frazzeologik birliklar

Mamatkulova N. Bo'lajak filologlarning nutq madaniyatini shakllantirish uchun o'yin metodlaridan foydalanish

Maxmadiyeva G. Rus tili darslarida immersiv texnologiyalardan foydalanish metodikasi

Навбатова Р, Узбекская проза 20-30 годов XX века: культурное наследие и новаторство

Миротин О, Умаров А. Индивидуально-авторское осмысление чеченской войны в романе А.А. Проханова «Чеченский блюз»

Умаров А. Технологии обучения русскому языку с использованием аудиовизуальных средств

Yuldashev N, Dr. Danish Ather, Methodological foundations of automated question generation (ASY) for learning management systems using artificial intelligence (SI) and natural language processing (TQI)

Kakhorova M. Learning medical terminologies is not as difficult as it sounds

Utambetova A. Scientific and methodological foundations for improving communication skills using the scaffolding method when teaching a foreign language.

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Shadiyeva N. Aqli zaif bolalarga matematikani o'rgatishning samarali usullari

Toshpulova N. Eshitishda nuqson bo'lgan bolalar bilan korreksion ishlarda o'yin texnologiyalari

Meliqo'ziyeva M, Abdullajonova Sh. O'zbekiston Respublikasida pedagog shaxsiga qo'yilgan talablar va uning konseptual asosi

Mirzayev Sh. Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim me'yoriy hujjatlarini takomillashtirish muammolari va istiqbollari

Abdullaeva S. Yuldasheva M. Dual ta'lim tizimining avzalliklari va ta'lim sifatiga ta'siri

Oqnezarov T. Kadirov T. O'qituvchilarda kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirishning nazariy asoslari

Jo'rayev F. Deviant o'smirlar bilan ishlashda ijtimoiy sheriklik tizimi

Muxiddinov O. Milliy tarbiyaning o'rta maktab yuqori sinf o'quvchilarining jismoniy rivojlanishi va sifatiga ta'siri

Isayeva G.P. Hoja Axmad Yassaviyning komil inson haqidagi qarashlari tahlili

Нурбоев Ш. Халқ достонларини ўрганишда илмийлик тамойили.

Pirmanova G. O'smirlarning intellektual va ijodiy faoliyatini rivojlantirish

Nurmatova F. Tibbiyot oliygohlarida rus tili fanini xorijiy talabalarga chet tili fani sifatida o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari

Ismoilov T. Vaziyatga va auditoriyaga qarab verbal muloqot uslubini moslashtirish qobiliyatini rivojlantirish

Turg'unov M. Talabalarni aksiologik yondashuv asosida kasbiy pedagogik faoliyatini metodikalarda ko'rish

Qodirov A. Kommunikativ kompetensiya bo'yicha milliy va xalqaro modellar va ularni ixtisoslashtirilgan maktablar sharoitida amaliyotga joriy etish

Mamadov N. Jumaev A. Kompetentlikka asoslangan yondashuv orqali pedagoglarni kasbiy rivojlantirish masalalari

Namozova D. Bo'lajak musiqa o'qituvchisi kreativ kompetentligini oshirish texnologiyalarini takomillashtirishning pedagogik talablari

Qirg'izov I, Mamajonova D, Qadimiy sharq musiqa san'ati rivojida ayol xonandaligining nazariy asoslari

Rustamov I. Doira cholg'usining ijroviy uslublarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida

Nasritdinova M. Artpedagogik yondashuv asosida bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchilarining ijodiy kompetentligini rivojlantirishda qo'llaniladigan artpedagogik texnologiyalar

Abdusattorov A. Orkestr sinf darslarini olib borishda ta'lim samaradorligini oshirish

Nomonjonov B. Musiqa o'qituvchisini amaliy darslarga tayyorlashning dolzarb vazifalari
Karimova N.R, Abdukadirov I.A Bo'lajak o'qituvchilarni tarbiyaviy faoliyatga tayyorlashning pedagogik asoslari
Nasrullayeva F. O'quvchilarda texnik idodkorlik qobiliyatlarni rivojlantirish va uning o'ziga xos xususiyatlari
Tillabayeva G. Taym-menejment texnologiyasini rivojlantirish boshqichlari
Axmedov A. Bo'lajak psixologlarda kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish dolzarb muammo sifatida
Yo'ldosheva D. Akmeologik yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarning kreativ kompetentligini rivojlantirish texnologiyasi
Raximova F. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida dars tashkil etish
Raximova F. Pedagogik-psixologik muammolarni hal qilish jarayonida bo'lajak o'qituvchining kasbiy tafakkurini rivojlantirish
Muminova D. Shark mutafakkirlarining manaviy merosida farzand tarbiyasi
Raxmatullayeva N. Ta'lim muassasasida o'quvchi-pedagog munosabatlarini mustahkamlash hamda korporativ etikaning rivojlantirish mexanizmlari
Mardankulov J. Ta'lim tizimida pedagogik innovatsion texnologiyalarning mohiyati
Pardayev O. Texnika oliy ta'lim muassasalari rahbar kadrlarining liderlik imkoniyatlarida kommunikativ faoliyatning nazariy asoslari
Ismoilova A. Bo'lajak o'qituvchilarning akmeologik madaniyatini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari
Setsaliyeva I.I. Zamonaviy ta'limda kollektiv ta'lim tushunchasi
Gulyamova N. Bo'lajak menejerlarda ijtimoiy faollikni shakllantirish
Нумонжонова Ф. Механизмы совершенствования профессиональной компетенции будущих педагогов и воспитателей средствами сиббордной технологии.
Шукуров Л. Применение информационных технологий в медицинском образования: обзор и анализ
Наврүзова Е.П., Джалматова З.Д. Роль инновационных технологий при изучении русской литературы в эпоху «трансмедиа»
Rametullaeva N. Pedagogical foundations of educating students in the spirit of love for the motherland by teaching historical works

МИЛЛИЙ ИДЕЯ ҲЭМ РУЎХЫЙЛЫҚ ТИЙКАРЛАРЫ, ТАРИЙХ, ФИЛОСОФИЯ

Abdufattoxova M. Yangi o'zbekiston umumiy ta'lim tizimida ustoz-shogird an'alarining ahamiyati va istiqboli
Mamajonov L. Mediatexnologiyalar asosida o'quvchilarda milliy g'urur, vatanparvarlik kompetentsiyasini rivojlantirish metodikasi
Kenjayev Sh. Huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish usul va vositalari

ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА, ИНФОРМАТИКА

Boymirov Sh. Oliy ta'limda fizika bo'limlarini muammoli o'qitishda materiallarni tanlash tamoyillari
G'ayipova G. Sifatli ta'lim - islohatlar natijasi.
Sanaqulov.F.R. Muhandislik yo'nalishi talabalarini fizika fanidan kasbga yo'naltirib o'qitishning metodikasi
Mirzamuratov B. F. Umumiy o'rta ta'limda fizikani o'qitishda temperatura va issiqlik mavzusini o'qitish usullari
Djurayev M. K. Kompyuter texnologiyalaridan foydalangan holda ochiq ta'lim tizimini tashkil etish usullari
Абдугафурова И. Использование HOUDINI и ZBRUSH в тандеме с 3DS max.

Jumamuratov R. The importance of teaching chemistry in general secondary schools with the help of educational tools

БАСЛАЎЧИ КЛАСС, МЕКТЕПКЕ ШЕКЕМГИ ТЎРБИЯ

Pardabayeva D, G'afforova Z. Intellektuallashtirish vositalar negizida bo'lajak o'qituvchilarni intellektual faoliyatga tayyorlash

Ziyayev A. Kichik maktab yoshi davrida mustaqil o'quv topshiriqlarini tashkil etishning ayrim masalalari

Uzoqboev X. Boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarning tabiiy savodxonligini oshirishda innovatsion texnologiyalarning roli

Sultanova N. Bolalarni zafunun shaxs etib rivojlantirishda sun'iy intellekt vositalaridan foydalanishning zarurati.

To'raqulova M.B. STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limda qo'llash orqali pedagoglarning kreativligini rivojlantirish

Ziyayev A. Kichik maktab yoshi davri va estetik his-tuyg'u tarbiyasi

Qoraboyev H, Shodiyeva J, Boshlang'ich sinflarda uy vazifasi doirasida beriladigan badiiy asarlarni so'rash usullari

Abdufattoxova M. Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida "ustoz shogird" an'alarining metodologik asoslari

Серсалиева И. Rivojlanish psixologiyasining predmeti

Olimova N, Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini xalq og'zaki ijodi vositasida o'stirish texnologiyasini takomillashtirish

Jo'rayeva Sh. Gap bo'laklari va ularning boshlang'ich sinflar darslikda qo'llanilishi

Sheraliyeva N. Boshlang'ich ta'limda tarbiya darslarini samarali tashkil etish texnologiyalari

Qodirova N. Alohida yordamga muhtoj bolalarni inklyuziv ta'lim sharoitida o'qitishda maktab va oilaning pedagogik hamkorligi

Xamidova S. Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarida faslitatorlik kompetitsiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslari

Ergasheva O. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini pirls baholash dasturidan foydalanish tizimi

Samatova M.K. Raqamli ta'lim muxitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ta'lim jarayonini baholash kompetitsiyalarini rivojlantirish texnologiyalar

Shomurodova N. 6-7 yoshli bolalarni axloqiy tarbiyalashda rivoyatlardan foydalanish metodikasi

Нурбаева И.Т. Имамова Н.З. Содержание и сущность менеджмента качества дошкольного образования в педагогических исследованиях

Нигматова М. Современные аспекты развития речи детей дошкольного возраста

ТАСВИРИЙ САЪНАТ

Jumayev I, Qayumova Z, Ubaydullayeva M. Talabalarga chizma geometriya fanidagi asosiy geometrik tushunchalarni nazariy va amaliy bilimlari aloqadorligini ta'minlash orqali boshlang'ich tushunchalarni o'rgatish.

Hayitov J. Oliy ta'limda chizmachilik fanini raqamli texnologiyalar vositasida o'qitish.

Raximova G. Тасвирий санъат йўналиши талабаларини касбий фаолиятга тайёрлаш

Ozodboyev I. Dars samaradorligini oshirishda multimedia vositalaridan foydalanish metodikasi

Turdaliyeva D. Ta'lim amaliyotida tasviriy san'atni o'qitish metodikasini rivojlantirish tendentsiyalari

Bekqulov Q. Muhandislik grafikasi fanlardan darsdan tashqari vaqtlarda mustaqil ta'lim olish va uni baholash tuzilmasi

Niyozmetov A. Chizmachilik fanini o'qitishda animatsion elektron ta'lim resurslaridan foydalanishning bugungi holati va mavjud muammolar

Ergasheva D.Ch. Muhandislik grafikasi fanlarini o'qitishda kompyuter grafikasi texnologiyalaridan foydalanish qulayliklari

6. Omandovlat o'g'li, J. I. (2020). CHIZMACHILIK DARSLARIDA AUTOCAD DASTURIDAN FOYDALANISHNING YUTUQ VA KAMCHILIKLARI TAHLILI.". Maktab va hayot MAXSUS SON, 2.

REZYUME

Mazkur maqolada chizma geometriya fanining kelib chiqishi va tarixi, undagi fazoviy tasavvur, asosiy geometrik tushunchalar orqali talabalarga nazariy va amaliy bog'lab bilim berish va talabalarning bu fanga bo'lgan munosabatlari haqida so'z yuritiladi.

РЕЗЮМЕ

В данной статье рассказывается о зарождении и истории науки рисования геометрии, пространственном воображении в ней, обеспечении учащихся теоретическими и практическими знаниями посредством основных геометрических понятий, а также об отношении учащихся к этой науке.

SUMMARY

This article talks about the origin and history of the science of drawing geometry, the spatial imagination in it, providing students with theoretical and practical knowledge through basic geometric concepts, and the attitude of students to this science.

OLIV TA'LIMDA CHIZMACHILIK FANINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VOSITASIDA O'QITISH.

Hayitov J.M

Chirchiq davlat pedagogika universiteti.

“Muhandislik va kompyuter grafikasi” kafedrasida o'qituvchisi

Tayanch so'zlar: axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), kompyuter texnologiyalari, o'quv jarayoni, bilimlarni tizimlashtirish.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), компьютерные технологии, образовательный процесс, систематизация знаний.

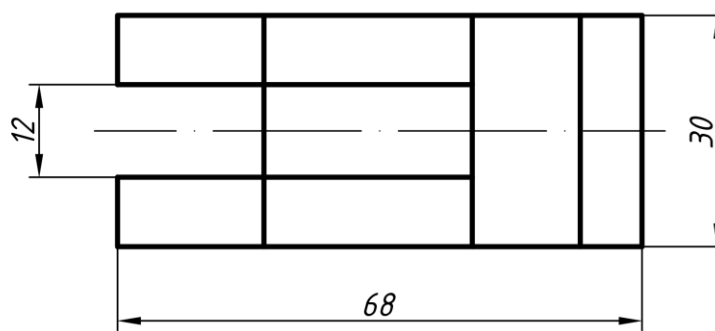
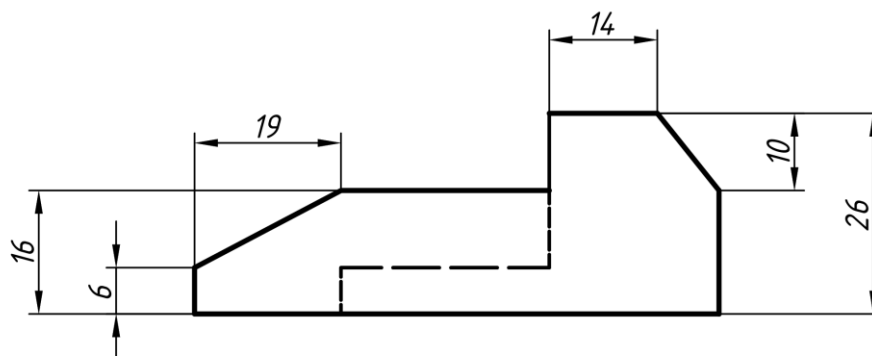
Key words: information and communication technologies (ICT), computer technologies, educational process, systematization of knowledge.

Hozirgi kunda yurtimizda olib borilayotgan islohatlar ta'lim tizimini raqamlashtirish kelgusi yillarda eng dolzarb va ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida qabul qilinmoqda. Raqamli texnologiyalar – bu axborotni “raqamlashtirish”, ya'ni universal raqamli shaklda taqdim etiladigan texnologiyalar hisoblanadi. Bunda raqamli texnologiyalarga ma'lumotlarni yaratish, saqlash va tarqatish imkonini beradigan texnologiyalarni kiritishimiz mumkin. Raqamli texnologiyalar vositalari bilvosita ta'limni idrok etishni osonlashtiradi va boyitadi.

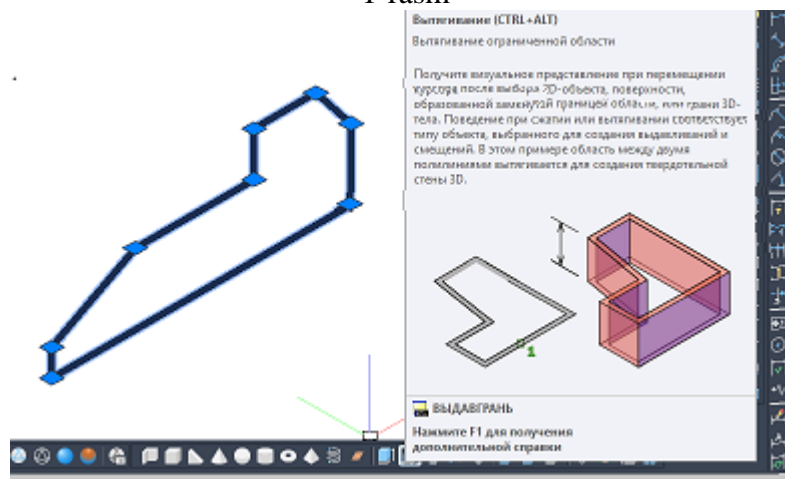
Ta'lim jarayonini raqamlashtirish yani bugungi kunda kompyuterlar shunday dasturlar asosida ishlaydiki, foydalanuvchilar uchun bu juda ham katta imkoniyatlar yaratadi. Microsoft kompaniyasining dasturiy mahsulotlari bo'lmish Windows va u asosida ishlovchi AutoCAD, dasturlar talabalar uchun chizmachilik fanlarini o'qitish jarayonida vosita sifatida xizmat qiladi va mustaqil o'rganish jarayonida ijodkorlik qobiliyatlarini shakillanishida didaktik materiallar tayyorlash amaliy mashg'ulot ishlari, virtual stendlar, prezentasiyalar, ta'lim beruvchi dasturlar, testlar, elektron o'quv qo'llanmalarining barchasini raqamliy texnologik vositalar yordamida o'rganish kengaytirish saqlash uzatish talabalarda juda katta imkoniyatlar yaratadi.

Modelning ikki ko'rinishi berilgan fazoviy ko'rinishini chizish usulini keltiramiz. 1. Bunday detalni chizish uchun avval uning old ko'rinishini chizib olish kerak. Buning uchun - Спереди tugmasi yordamida chizish maydoni frontal tekislik o'tkaziladi. (1-rasmda). Modelning old ko'rinishida ikki xil oddiy elementlar kesmadan tashkil topgan. Avval kesmalarni so'ngra - отрезок tugmasi yordamida sichqoncha bilan ekranning ixtiyoriy joyida kesmaning birinchi nuqtasi (1) ko'rsatiladi, vertikal yo'nalish bo'yicha pastga qarab sichqoncha yurgizilib klaviaturadan kesma uzunligi 16 raqamini yozib Enter bosiladi. Bu bilan sichqoncha (2) nuqtaga o'tib oladi, ya'ni 1-2 nuqtalar orasidagi kesma chiziladi. Sichqoncha bilan chapga tomon yuriladi, gorizontaal yo'nalish topilgach klaviaturadan kesma uzunligi 68 raqami kiritilib, Enter bosiladi (2-3 kesma chiziladi).

So'ngra sichqoncha bilan tepaga qarab vertikal yo'nalish tanlanib kesma uzunligi 26 raqami kiritilib 3- 4 nuqtalar orasidagi kesma chizib olinadi. Va hokazo ketma-ket sichqoncha yordamida kesma yo'nalishi va klaviaturadan uning uzunligi kiritilib qolgan kesmalar ham chizib olinadi. (2-rasmda).

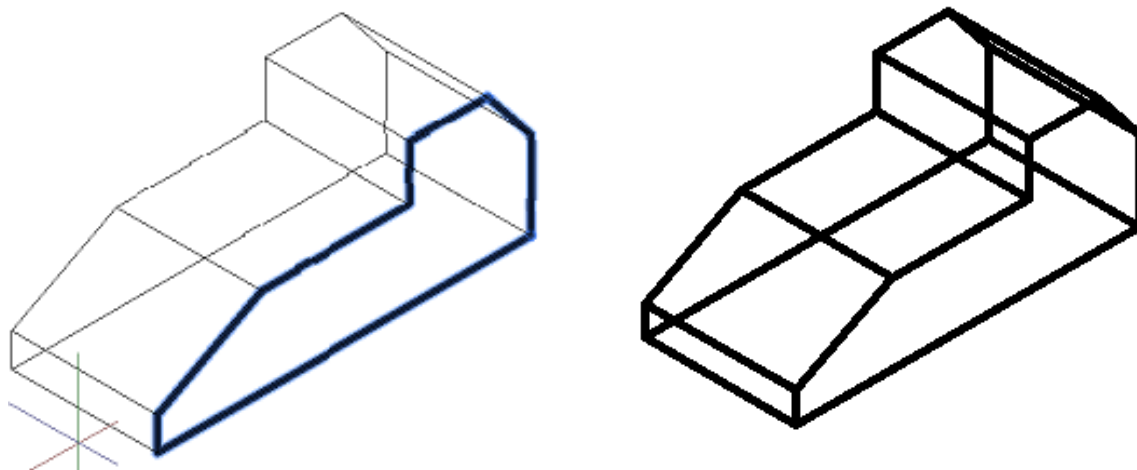
1-rasm

2-rasm

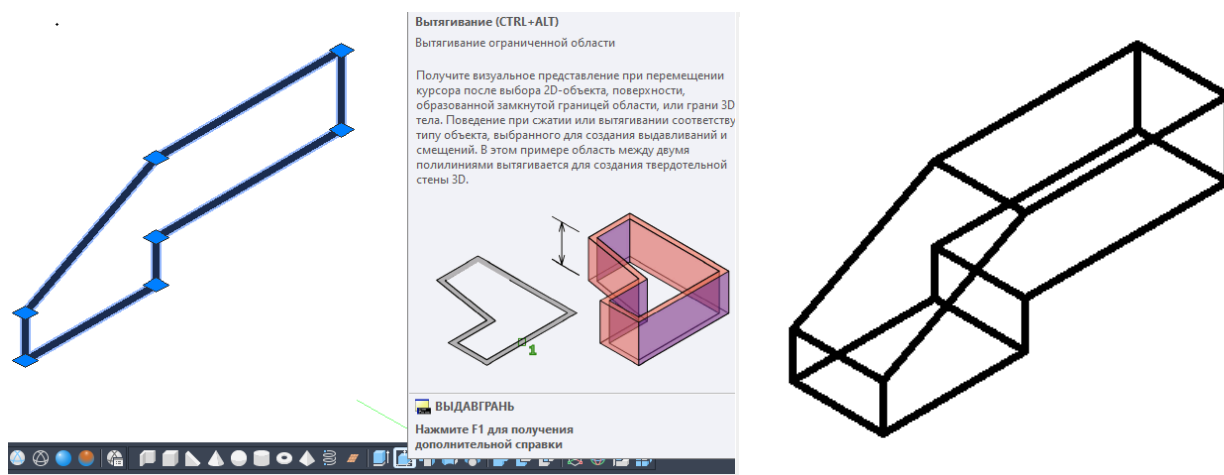
Modelning old ko'rinishini bir yo'la - полилиния buyrug'i bilan ham chizib olish mumkin. Yuqorida keltirilgan usul singari 1 nuqtadan 2 nuqttagacha ketma-ket yo'nalish sichqoncha bilan ko'rsatilib va kesma uzunligi klaviaturadan kiritilib kesmalar chizib olinadi. 5. Chizmaga hajm berish uchun uni uchinchi yo'nalish bo'yicha 40 birlikka o'stirish kerak. O'stirish buyrug'ini faqat bitta elementdan tashkil topgan yopiq konturli obyektga ko'llash mumkin. Chizilgan chizma konturi bir nechta alohida oddiy elementlardan (kesmalardan) tashkil topgan. Bu kesmalar Область buyrug'i bilan bir butun sohaga aylantiriladi. - область buyrug'i bosilgach sichqoncha ko'rsatkichi to'rtburchak o belgini oladi. Chizmaning barcha elementi ko'rsatilib, Enter bosiladi . Agar chizma konturi poliliniya buyrug'i bilan chizilgan bo'lsa, Oblast buyrug'ini tanlash shart emas. 6. - Выдавить (o'stirish) buyrug'i berilgach, sichqoncha bilan chizmadagi atrof chizig'i ko'rsatiladi va

Enter bosiladi. So'ngra o'stirish balandligi 30 raqami klaviaturadan yozilib Enter va yana bir marta Enter bosiladi. Bu bilan detalimiz uchinchi yo'nalish Y o'qi bo'yicha 30 birlikka o'sadi. Uchunchi yo'nalishi chizilganda izzometriya ko'rinishiga o'tkaziladi (3- rasm).

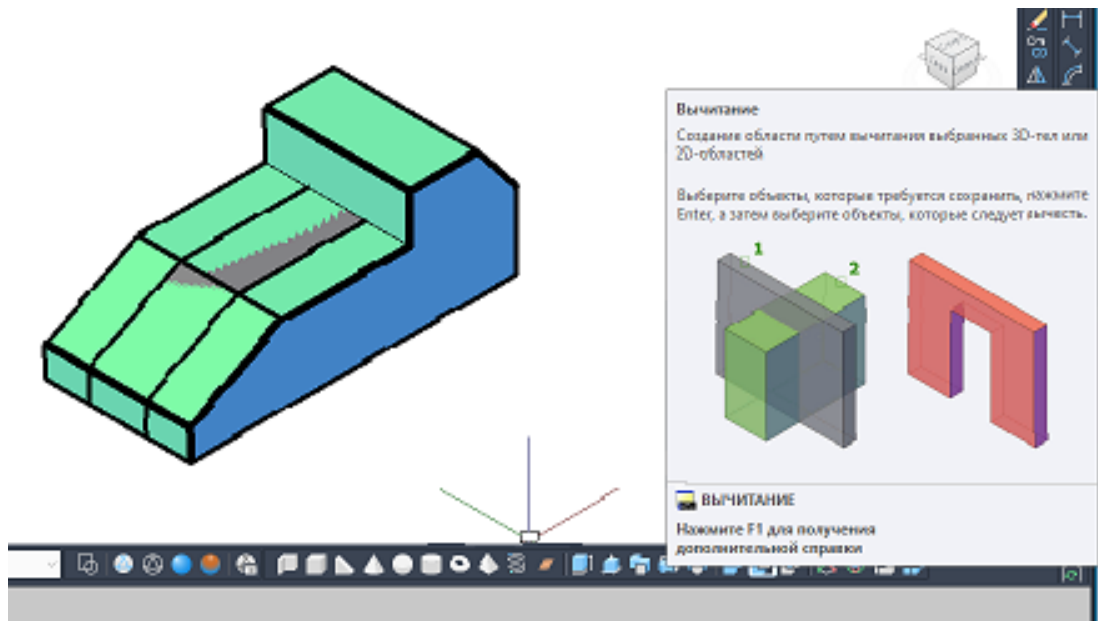

3-rasm

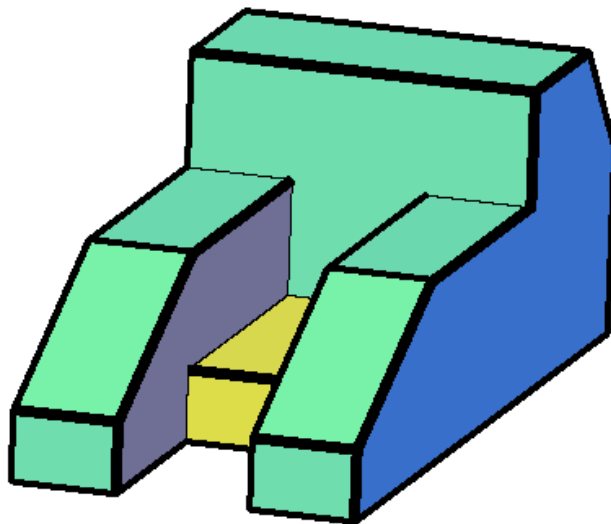
- Скрытие liniye tugmasini bosib, detalning orqa chiziqlarini ko'rinmas qilish (4-rasm,) 7. Modeldagi o'yiqni hosil qilish uchun uning o'rtasiga prizma o'lchami bo'yicha ketma ket chizilib, frontal ko'rinishi chizib chiqiladi va chiziqlar Соединить tugmasi bosilib bitta chiziq qilib olinadi va Выдавить (o'stirish) buyrug'i berilgach 12 raqamini yozamiz va Enter bosiladi prizma hosil bo'ladi detaldan prizmani ajratib olish kerak.

4-rasm

5-rasm

6-rasm

Modelni aksonometrik proeksiyasi chizilgandan so'ng ikkinchi o'yiqli hosil qilish uchun prizma shakli joylashtirilib bir qism olib undan keraksiz joylari o'yib olinadi. Dastlab yuqorida tariflangan shaklni Auto CAD grafik dasturi yordamida uch o'lchamli xolda chizib olamiz va kerakli qismlari shaklidagi chiziqdan foydalanib o'yib olinadi. Ushbu chiziqlar orqali talabalarni detalni taxminiy xosil bo'lish xolatini tasavvur qiladi (5-chizmada). Prizma chiziqlarni koordinata o'qlariga mos xolatda berilgan shakldan o'yibolinadi. Buning uchun grafik dasturdagi o'yib olish buyrug'dan foydalanamiz. Bu buyruq orqali grafik dasturda chizilgan modellarni keraksiz qismlarini o'yib olish uchun qo'llaniladi. Qo'llanish tartibi dastlab asosiy model tanlab olinadi hamda Enter tugmasi bosilib, so'ngra o'yib olinuvchi qism tanlanadi va yana Enter tugmasi bosiladi (6-chizma). Natijada dastlab berilgan modelning ortiqcha qismlari olib tashlanadi va biz loyihalamoqchi bo'lgan detalning konstruktiv holati xosil qilinadi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1.Sh.K.Murodov.E.M.Mirzayev Hayitov.J.M. (2021).ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПАРАМЕТРОВ ОТСЕКОВ ПОВЕРХНОСТЕЙ ВТОРОГО ПОРЯДКА ПО ЗАДАННОМУ ОБЪЕМУ CENTRAL ASIAN JOURNAL OF MATHEMATICAL THEORY AND COMPUTER SCIENCES. Муғаллим ҳам ўзликсиз билимлендириў, Volume 02 Issue 05|. ISSN 2660-5309.

2.Hayitov.J.M.(2022).Muhandislik grafikasi fanlarini axborot-kommunikasiya texnologiyalari yordamida o'qitish orqali talabalarni ijodkorlik qobiliyatini oshirish.SCIENCE AND EDUCATION SCIENTIFIC JOURNAL. ISSN 2181-0842.VOLUME 3, ISSUE 11

REZYUME

Maqolada axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini o'quv jarayonida qo'llash xususiyatlari ko'rib chiqiladi. Jumladan, ta'lim jarayonida ta'lim samaradorligini oshirish vositasi sifatida AKT imkoniyatlari tavsiflanadi.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматриваются особенности использования информационно-коммуникационных технологий в образовательном процессе. В частности, описаны возможности ИКТ как средства повышения эффективности обучения в образовательном процессе.

SUMMARY

The article examines the features of using information and communication technologies in the educational process. In particular, the possibilities of ICT as a means of increasing the effectiveness of education in the educational process are described.

ТАСВИРИЙ САНЪАТ ЙЎНАЛИШИ ТАЛАБАЛАРИНИ КАСБИЙ ФАОЛИЯТГА ТАЙЁРЛАШ

Raximova G.E.

Namangan davlat universiteti doktoranti

Таянч сўзлар: касбий фаолият, ўқув дастур, ижодий фаолият, дастурий таъминот

Ключевые слова: профессиональная деятельность, образовательная программа, творческая деятельность, программное обеспечение

Key words: professional activity, educational program, creative activity, software

Замонавий меҳнат бозори, талабаларнинг малакаси ва касбий тайёргарлигига нисбатан юқори талабларни тақдим этиб, ўз навбатида, битирувчилар ўртасида рақобатнинг кучайишига олиб келади. Маълумки, фан ва техника жадал суръатлар билан ривожланаётган бугунги кунда кўплаб илмий билимлар, тушунча ва тасаввурлар ҳажми кескин ортиб бормоқда. Бу бир томондан фан ва техниканинг янги бўлимлари ва соҳаларининг шаклланиши билан унинг дифференциациясини таъминлаётган бўлса, иккинчи томондан фанлар орасида ҳукмрон бўлган чегараларни бузиб, интеграция жараёнини вужудга келтирмоқда. Хусусан, профессор-ўқитувчилар томонидан тасвирий санъат йўналиши талабаларини таълим ва тарбия бериш талабларига, уларни танлаган касбини онгли равишда эгаллашга тайёрлаш, шунингдек, ижодий меҳнат фаолияти ва ишлаш учун таълим жараёни қандай ташкил этилганига ўқув дастурлари, техник ва услубий таъминот ва бошқалар таъсир қилади. Шу билан бирга, ўқув жараёни талабаларнинг ўзига хос фаол билим олишга қизиқтирадиган, уларда хоҳиш-истакни уйғотадиган бўлса самарали бўлади. Ҳозирги кунда мамлакатнинг муваффақиятли ривожланишида замонавий таълимнинг ўрни ва аҳамияти катта. Шунинг учун таълимнинг энг муҳим вазифалардан бири уни модернизация қилиш, замонавий таълим стандартлари компетенциясига асосланган ёндашув асосида ташкил қилишдан иборат.

Бугунги кунда барча олий таълим муассасаларида ўқитиладиган барча фаннинг мазмуни намунавий дастурлар ва касбий таълим стандартларини инобатга олган ҳолда қуйидаги тамойиллар ҳамда талабларни белгилаши лозим:

– тегишли таълим йўналишларида қўлланиладиган фан ва тасвирий санъатни ҳозирги ҳолати ҳамда ривожланиш истиқболларига мувофиқлаштириш;

– таълимни ва малакали мутахассисларни тайёрлашни ривожлантиришда ўқув жараёнини оптимал шакллантириш;

– умуман фаннинг илмий-техник асоси бўлган умумий ва касбий дидактика тамойилларини амалга ошириш;